

ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ

*Тиха А.О., Макаренко В.Ю., студенти
Науковий керівник: Бочарова Н.А., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній
університет*

У засобах масової інформації та наукових публікаціях постійно обговорюється тема надмірності податкових платежів. За приблизними розрахунками до 55 % доданої вартості підприємства, яке прозоро веде свою діяльність, направляється на сплату податків.

Планування та ефективне керування виробничо-господарською діяльністю не може проводитись без врахування її можливих податкових наслідків для платника. Тому податкове планування на мікрорівні, яке дозволяє в рамках діючого законодавства знизити податкову навантаженість на підприємство, є одним із важливіших засобів забезпечення його фінансової стійкості.

Теоретичні та практичні дослідження податкового планування висвітлювалися в роботах вітчизняних і зарубіжних вчених: І.Т. Балабанова [1], І.А. Бланка [2], А. В. Бризгаліна [3], В.П. Вишневецького [4], А. Г. Загороднього [5], А. В. Єлісеєва [6], Ю.Б. Іванова [7], Оліховського В.Я. [8]. В попередніх дослідженнях авторів немає єдиної думки щодо визначення поняття податкового планування, факторів, що впливають на нього, формування послідовності розробки та реалізації процесу податкового планування. Тому головним завданням дослідження – є аналіз попередніх досліджень, систематизація та доповнення теоретичних основ та методичних рекомендацій податкового планування.

Отже в сучасних умовах податкове планування є дуже важливим: на мікрорівні допомагає підприємствам мінімізувати негативний вплив оподаткування за допомогою несуперечливих законом методів; на макрорівні – збільшити надходження до бюджету за рахунок мінімізації підприємств з «подвійною бухгалтерією». Для розробки системи податкового планування потрібно с початку скласти проект (рисунок 1).

Потім потрібно розглянути всі ризики, які можуть виникнути в процесі створення та реалізації податкового планування (рисунок 2).

Вчені розглядають ризики на двох рівнях: зовнішньому та внутрішньому.

Рисунок 1 – Проектний підхід до процесу податкового планування

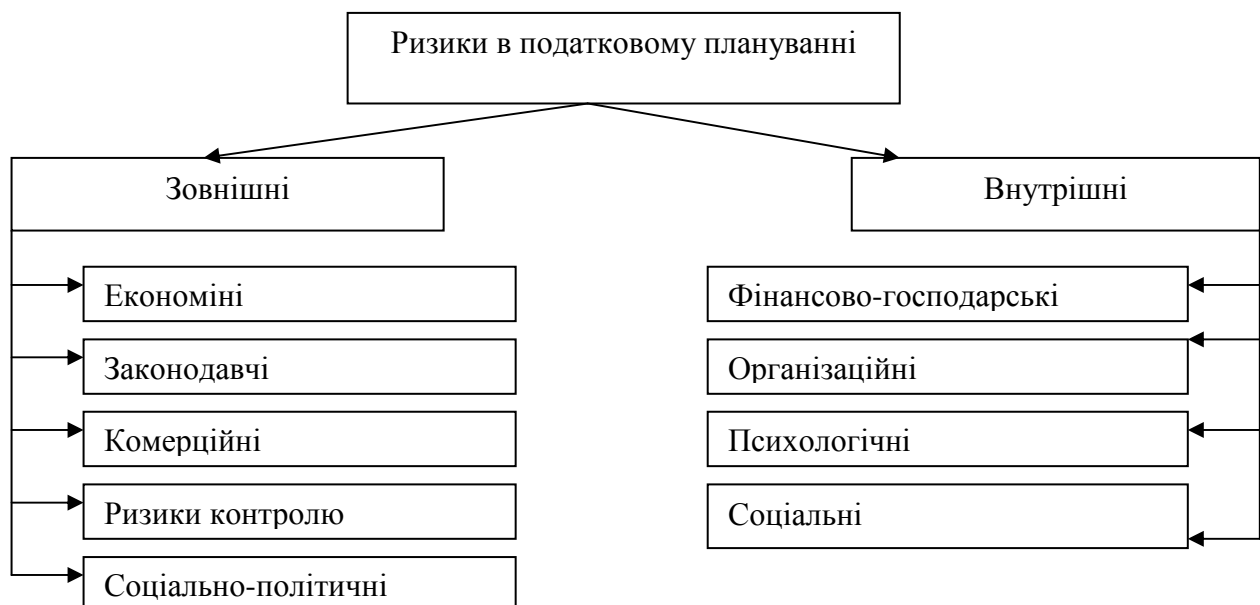

Рисунок 2 – Ризики в податковому плануванні

Попередні дослідження вчених виділяють такі зовнішні ризики:

1. Законодавчі ризики обумовлені можливістю зміни законодавчих і нормативних актів, що регулюють порядок оподаткування операцій (наприклад, зміни умов надання податкових пільг, ставок оподаткування і т. д.).

2. Економічні ризики – це сукупність видів ризиків, пов'язаних з можливістю виникнення подій, що призводять до втрати ресурсів.

3. Комерційні ризики пов'язані з можливістю виникнення конфліктних ситуацій з контрагентами з приводу неузгодженого переказу на них податкових зобов'язань.

4. Ризики контролю в податковому плануванні обумовлені можливістю залучення підвищеної уваги контролюючих органів в результаті заходів податкового планування.

Але до ризиків в податковому плануванні потрібно віднести такий ризик як соціальна політика держави, що може тягти за собою підвищення ставок податків на визначені види продукції.

До внутрішніх ризиків податкового планування відносять:

1. Організаційні ризики в податковому плануванні обумовлені можливими організаційними труднощами реалізації заходів податкового планування.

2. Соціальні ризики у податковому плануванні пов'язані з можливістю виникнення конфліктних ситуацій з працівниками підприємства внаслідок проведення заходів податкового планування.

3. Психологічні ризики обумовлені психологічним ставленням осіб до заходів податкового планування.

В такій класифікації внутрішніх ризиків не враховані фінансово-господарські ризики, які обумовлені порушенням виробничих процесів на підприємстві, що тягнуть за собою фінансові втрати.

Дуже важливо розглянути всі обмеження, які виникають в процесі розробки податкового планування, а також врахувати вплив кожного з них.

Обмеження в податковому плануванні – це умови, які встановлюють межі реалізації проекту податкового планування. Класифікація обмежень представлена на рисунку 3.

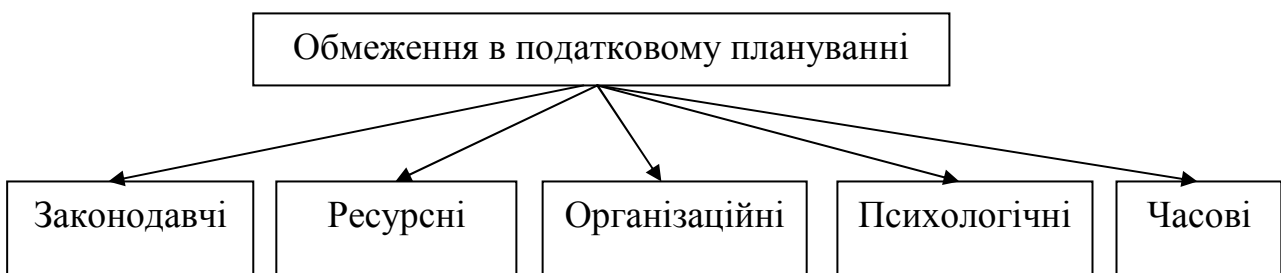

Рисунок 3 – Обмеження в податковому плануванні

Ресурсні обмеження обумовлені певними витратами матеріальних, трудових та грошових ресурсів необхідних для реалізації проекту податкового планування. Організаційні обмеження обумовлені організаційними характеристиками реалізації проекту податкового планування. Психологічні обмеження обумовлені специфікою особистого ставлення виконавців до реалізації проекту

податкового планування. Часові обмеження обумовлені певними витратами часу на реалізацію проекту податкового планування.

В роботах авторів, що займалися класифікацією обмежень податкового планування відсутнє законодавче обмеження, що обумовлено діючим законодавством і чітко вказує межі реалізації податкового планування. Отже обов'язковими обмеженнями в податковому плануванні є законодавчі обмеження.

Таким чином, розглянуті та доповнені ризики в податковому плануванні, виділені зовнішні соціально-політичні та внутрішні фінансово-господарчі ризики.

Також переглянуті обмеження в податковому плануванні та доповнені законодавчими обмеженнями, що є основою для визначення меж реалізації заходів з податкового планування.

Література.

1. Балабанов І.Т. Фінансовий менеджмент: теорія и практика / Балабанов І.Т., Стоянова Е.С. – К. : Знання, 2002. – 525 с.
2. Бланк І.А. Управление финансовыми ресурсами предприятия / И.А. Бланк. – К. : Эльга, 2011. – 574 с.
3. Бризгалін А.В. Податкова оптимізація: принципи, методи, рекомендації, арбітражна політика /А.В. Бризгалін, В.Р. Берник, А.Н. Головкин. – Е. : Наука, 2002 – 630 с.
4. Вишневский В.П. Оценка влияния налогов на хозяйственную деятельность промышленных предприятий с помощью методов экономико-математического моделирования / В.П. Вишневский, С.Г. Стешенко. – Донецк : ИЭП НАН Украины, 1998. – 108 с.
5. Загородній А.Г. Податки та податкове планування підприємницької діяльності. Монографія / А.Г. Загородній, А.В. Єлісеєв. – Львів : Центр Бізнес-Сервісу, 2003 – 152 с.
6. Єлісеєв А. Податкове планування та планування податкових платежів /А. Єлісеєв, А. Загородній // Податкове планування. – 2008. – № 1. – С. 7–8.
7. Іванов Ю.Б. Принципи податкового планування: Монографія // Ю.Б. Іванов, В.В. Карпова. – Харків : «Інжек», Економіка розвитку. – 2003. – 125 с.
8. Оліховський В.Я. Теоретичні аспекти податкового планування / В.Я. Оліховський. – Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2012. – № 722. – С. 177-181.